

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
33/21. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2021. március 4.

A főtanácsnoknak a C-357/19. sz. Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție és társai kontra QN és társai és C-547/19. sz. CY és társai egyesített ügyekben, a C-379/19. sz. DNA – Serviciul Teritorial Oradea kontra IG és társai ügyben, valamint a C-811/19. és C-840/19. sz. Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație és társai kontra FQ és társai egyesített ügyekben ismertetett indítványai

Michal Bobek főtanácsnok szerint összeegyeztethetők az uniós joggal valamely alkotmánybíróság azon határozatai, amelyek azon az alapon állapítják meg a legfelsőbb bíróság ítélkező testületei összetételének jogellenességét, hogy megsértették a független és pártatlan bírósághoz való jogot, és amelyek megállapítják a büntetőeljárásokban a belföldi hírszerző szolgálat által alkalmazott technikai megfigyelési intézkedések alkotmányellenességét

Az uniós joggal azonban ellentétes az a határozat, amely azon az alapon állapítja meg a legfelsőbb bíróság ítélkező testületei összetételének jogellenességét, hogy az ítélkező testületek nem szakosodottak, ha ennek megállapítása érintheti az Unió pénzügyi érdekeinek hatékony védelmét

A 2019. év során jónéhány román bíróság terjesztett több kérdést a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából a bírói függetlenségre, a jogállamiságra és a korrupció elleni küzdelemre vonatkozóan. Az ügyek első csoportja a bíróságokra vonatkozó nemzeti jogszabályok különböző – többnyire sürgősségi kormányrendeletek útján sorra kerülő – módosításaira vonatkozott.¹

A jelen ügyek egy második csoportot alkotnak, amelynek fő témája az, hogy sérthetik-e a bírói függetlenség és a jogállamiság elvét, valamint az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét a Curtea Constituțională a României (alkotmánybíróság, Románia) határozatai.

Először is, 2018. november 7-én az alkotmánybíróság meghozta a 685/2018. sz. határozatát, amely lényegében kimondta, hogy a nemzeti legfelsőbb bíróság, az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélőszék, Románia; a továbbiakban: ICCJ) néhány ítélkező testületének összetétele nem megfelelő. E határozat lehetővé tette egyes érintett felek számára, hogy rendkívüli jogorvoslati kérelmeket terjesszenek elő, ami viszont potenciális kérdéseket vetett fel nemcsak az Unió pénzügyi érdekeinek az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése szerinti védelmét illetően, hanem a Charta 47. cikkének második bekezdésében szereplő „törvény által megelőzően létrehozott bíróság” fogalom értelmezését illetően is.

Másodszor, 2016. február 16-án az alkotmánybíróság meghozta a 51/2016. sz. határozatát, amelyben alkotmányellenesnek nyilvánította a belföldi hírszerző szolgálatoknak a nyomozati cselekményekhez szükséges technikai megfigyelési intézkedések végrehajtásában való részvételét, ami az ilyen bizonyítékok büntetőeljárásokból való kizárását eredményezte.

Harmadszor, 2019. július 3-án az alkotmánybíróság meghozta a 417/2019. sz. határozatát, amelyben megállapította, hogy az ICCJ nem tett eleget azon jogszabályi kötelezettségének, hogy hozzon létre szakosodott ítélkező testületeket a korrupciós bűncselekmények első fokon történő elbírálására. Ez az uniós források kezeléséhez kapcsolódó korrupcióval kapcsolatos, már elbírált ügyek újbóli megvizsgálásához vezet.

¹ Az Asociația „Forumul Judecătorilor din România” és társai ügyekre vonatkozó, 2020. szeptember 23-i indítványok, a [C-83/19.](#), [C-127/19.](#), és [C-195/19.](#) sz. egyesített ügyek, valamint a [C-291/19.](#), [C-355/19.](#) és [C-397/19.](#) sz. ügyek (lásd: [114/20.](#) sz. sajtóközlemény).

A jelen ügyekben előterjesztett különféle kérdésekkel az ICCJ és a Tribunalul Bihor (Bihar megyei törvényszék, Románia) arra vár választ a Bíróságtól, hogy az alkotmánybíróság 685/2018. sz., 51/2016. sz. és 417/2019. sz. határozatai összeegyeztethetők-e az uniós jog bizonyos rendelkezéseivel és elveivel².

A 685/2018. sz. határozat

A mai napon ismertetett indítványában Michal Bobek főtanácsnok azt javasolja **először is, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy nem ellentétes az uniós joggal³ a nemzeti alkotmánybíróság azon határozata, amely megállapítja a nemzeti legfelsőbb bíróság ítélkező testületei összetételének jogellenességét azzal az indokkal, hogy megsértették a független és pártatlan bírósághoz való jogot, még akkor sem, ha ez azzal a következménnyel jár, hogy lehetővé válik rendkívüli kérelmek előterjesztése a jogerős ítéletekkel szemben.**

A főtanácsnok mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy az ítélkező testületek összetételének kérdését, valamint a nemzeti szabályok megsértése esetén rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek kérdését nem szabályozza az uniós jog, így a tagállamok továbbra is mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek. Ennélfogva az uniós joggal nem ellentétes, ha egy, az uniós jog által nem teljes mértékben meghatározott helyzetben egy nemzeti alkotmánybíróság – az alkotmányos jogok valódi és észszerű nemzeti védelmi szintjét alkalmazva – kimondja, hogy a legfelsőbb bíróság ítélkező testületeit nem a törvénynek megfelelően hozták létre.

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét illetően a főtanácsnok emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy hatékony és elrettentő hatású intézkedésekkel küzdjenek az Unió pénzügyi érdekeit sértő jogellenes tevékenységek ellen.

E tekintetben a releváns teszt az, hogy valamely nemzeti szabály, ítélkezési gyakorlat vagy gyakorlat normatív szempontból és az érintett ügyek száma alapján mérhető tényleges hatásától függetlenül veszélyeztetheti-e az Unió pénzügyi érdekeinek hatékony védelmét. Az elvégzendő értékelés elemei a következők: először is a szóban forgó szabályok tartalmának normatív és szisztematikus értékelése; másodsor, céljuk és a nemzeti összefüggések; harmadszor, azok észszerűen észlelhető vagy várható gyakorlati következményei; negyedszer, az alapvető jogok és a jogszerűség elve, amely a nemzeti szabályok és gyakorlatok EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésével való összeegyeztethetőségének értékelése során az e rendelkezés értelmezése keretében a belső egyensúly részét képezik.

A főtanácsnok megjegyzi, hogy nem úgy tűnik, hogy az alkotmánybíróság 685/2018. sz. határozata – e kritériumok tükrében értékelve – veszélyeztetné az Unió pénzügyi érdekeinek hatékony védelmét. Először is, az nem hoz létre új jogorvoslati lehetőségeket, és nem módosítja a jogorvoslatok korábban létező rendszerét sem. Másodsor, semmi nem utal arra, hogy célja a korrupció elleni küzdelem céljára rendelkezésre álló jogi eszközök megkerülése, illetve az Unió pénzügyi érdekei védelmének befolyásolása. Harmadsor, esetleges gyakorlati hatásai időben behatároltak, és azok nem a büntetőeljárás megszűnését, hanem csupán az eljárás egyik szakaszának újbóli megnyitását eredményezik. Negyedszer, indokolása a tisztességes eljáráshoz való alapvető jogon alapul.

A bírói függetlenség elvét illetően a főtanácsnok megjegyzi, hogy nem tűnik úgy, hogy az alkotmánybíróságra történő kinevezés módja önmagában problematikus lenne. Az a körülmény, hogy „politikai” intézmények vesznek részt az alkotmánybírósághoz hasonló szerv kijelölésében, nem alakítja azt át a végrehajtó hatalom részét képező vagy annak alárendelt politikai szervvé. Ezen túlmenően egyetlen olyan körülmény sem merült fel, amely megkérdőjelezhetné az alkotmánybíróság függetlenségét vagy pártatlanságát.

² Az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése; a PIF-egyezmény; a Charta 47. cikke; az EUSZ 2. cikk, az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése, valamint az elsőbbség elve; a Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése terén elért haladást ellenőrző mechanizmus létrehozásáról szóló, 2006. december 13-i 2006/928/EK határozat (HL 2006. L 354., 56. o.).

³ A Charta 47. cikkének második bekezdése; az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdése, valamint a PIF-egyezmény 1. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja, továbbá a PIF-egyezmény 2. cikkének (1) bekezdése és a bírói függetlenség uniós elve.

Az 51/2016. sz. határozat

Michal Bobek főtanácsnok másodszer azt javasolja, **hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy nem ellentétes az uniós joggal⁴ a nemzeti alkotmánybíróságnak az 51/2016. sz. határozathoz hasonló azon határozata, amely alkotmányellenesnek nyilvánítja a büntetőeljárások keretében a technikai megfigyelési intézkedések belföldi hírszerző szolgálatok általi elvégzését, és előírja az ily módon szerzett bizonyítékok büntetőeljárásból történő kizárását.**

A főtanácsnok szerint az uniós jog nem szabályozza a büntetőeljárások keretében a technikai megfigyelési intézkedések elvégzésének módját, sem pedig a belföldi hírszerző szolgálatok szerepét és jogköreit. Ebben a keretben a nemzeti alkotmánybíróság természetesen kizárhat bizonyos szereplőket vagy szerveket a technikai megfigyelési intézkedések elvégzésének lehetőségéből. Az a körülmény, hogy az ilyen alkotmányossági határozat eljárásjogi következményekkel jár a korrupcióval kapcsolatos – folyamatban lévő és jövőbeli – büntetőeljárásokra nézve, szükséges és logikus következmény.

Az alkotmánybíróság határozatai alkalmazásának mellőzésével kapcsolatos fegyelmi szankciókat illetően a főtanácsnok úgy véli, hogy az uniós joggal⁵ ellentétes az, hogy bírakkal szemben fegyelmi eljárást indítsanak pusztán amiatt, hogy olyan előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordultak a Bírósághoz, amelyben megkérdőjelezzik a nemzeti alkotmánybíróság ítélkezési gyakorlatát, és ezen ítélkezési gyakorlat alkalmazása mellőzésének lehetőségét vizsgálják.

A 417/2019. sz. határozat

Michal Bobek főtanácsnok harmadszor azt javasolja, **hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésével ellentétes a nemzeti alkotmánybíróságnak a 417/2019. sz. határozathoz hasonló azon határozata, amely megállapítja a nemzeti legfelsőbb bíróság korrupciós bűncselekményekben első fokon ítélkező testületei összetételének jogellenességét azzal az indokkal, hogy ezen ítélkező testületek nem szakosodtak korrupcióra, még ha az ezen ítélkező testületekben részt vevő bírák tekintetében elismerték is, hogy rendelkeznek a szükséges szakosodással, ha ez a megállapítás a büntetlenség rendszerszintű kockázatát idézheti elő az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények tekintetében.**

A főtanácsnok megjegyzi, hogy az ítélkező testületek összetételére irányadó nemzeti szabály jelen ügyben történt megsértése nem minősül jogsértésnek a Charta 47. cikke szempontjából. Először is a szakosodás követelménye rendkívül formális jellegűnek tűnik. Másodszer, e szabály meglehetősen körülhatárolt kivételnek tűnik, amelyet csak konkrét jogterületeken és az elsőfokú eljárásban alkalmaznak. Harmadszor, további elemek arra utalnak, hogy a jogsértés nem volt „kirívó” jellegű.

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére a főtanácsnok úgy véli, hogy a szóban forgó határozat esetében nem teljesülnek az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésének fent említett követelményei, mivel komoly kétségek merülhetnek fel a szóban forgó határozat általánosan érzékelhető vagy várható gyakorlati következményeit illetően.

A 417/2019. sz. határozat előírja minden olyan ügy első fokon történő újbóli megvizsgálását, amelyben a fellebbezés folyamatban van, az elsőfokú ítéletet pedig 2003. április 21. és 2019. január 22. között hozták meg. Figyelembe véve az ICCJ hatáskörébe tartozó személyek által elkövetett korrupciós bűncselekményekkel kapcsolatos ügyek összetettségének általános szintjét, valamint a fellebbezés valószínűségét, e határozat észszerűen várható hatásai rendkívül széles körűek.

⁴ A bírói függetlenség uniós elve, valamint a Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése terén elért haladást ellenőrző mechanizmus létrehozásáról szóló, 2006. december 13-i 2006/928/EK határozat (HL 2006. L 354., 56. o.).

⁵ Az EUMSZ 267. cikk, valamint a bírói függetlenségnek az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében és a Charta 47. cikkében kimondott elve.

Az elsőbbség elvét illetően a főtanácsnok úgy véli, hogy azt akként kell értelmezni, hogy lehetővé teszi, hogy a nemzeti bíróság mellőzze a nemzeti alkotmánybíróság azon határozatának alkalmazását, amely a nemzeti jog értelmében kötelező erejű, ha a kérdést előterjesztő bíróság ezt szükségesnek véli ahhoz, hogy eleget tegyen a közvetlen hatállyal rendelkező uniós jogi rendelkezésekből eredő kötelezettségeknek.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

Az ismertetés napján a [C-357/19.](#) és [C-547/19.](#) sz. egyesített ügyekben, a [C-379/19.](#) sz. ügyben, valamint a [C-811/19.](#) és [C-840/19.](#) sz. egyesített ügyekben ismertetett indítványok teljes szövege megtalálható a [CURIA honlapon.](#)

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

A főtanácsnoki indítványok ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők: „Europe by Satellite” ☎ (+32) 2 2964106